

MOSEDE FORT

Plejeplan 2020-2030

Indhold

1. Indledning.....	3
1.1. Beliggenhed	3
1.2. Plejeplanens formål og baggrund	4
2. Områdets administrative status.....	4
2.1. Ejerforhold	4
2.2. Fredninger.....	4
2.3. Naturbeskyttelsesloven	4
2.4. Natura 2000	4
2.5. Bygge- og beskyttelseslinier.....	4
3. Beskrivelse af området.	4
3.1. Generelle forhold.....	4
3.2. Hittidig pleje.....	5
4. Områdets flora og vegetation.....	5
4.1. De skrånende partier i tilknytning til selve batteriet	6
4.2. De hyppigt slåede, plane dele.....	6
4.3. Plantet skov	7
4.4. Kystskrænten og stranden nedenfor	7
5. Naturmæssige problemer og plejebehov	8
5.1. Pleje af de skrånende partier i tilknytning til selve batteriet.....	8
5.2. Pleje af de hidtil hyppigt slåede, plane dele	9
5.3. Pleje vedrørende plantet skov.....	9
5.4. Pleje af kystskrænten og stranden nedenfor.....	9
5.5. Bekæmpelse af Rynket Rose.....	9
6. Plejeforslag.....	10
6.1. Skrånende partier	10
6.2. Hyppigt slåede dele på og omkring Mosede Fort.....	10
7. Bilag 1 - Artsliste	11

Mosede Fort. Plejeplan 2020-2030.

Plejeplan udarbejdet for Greve Kommune, juli 2020

Feltarbejde, fotos og tekst: Orla Bjørneskov

Layout og KS: Eigil Plöger

1. Indledning.

Nærværende kortfattede forslag til plejeplan er udarbejdet for Greve Kommune i juli 2020. Kommunen ønsker en plan vedrørende plejen af Mosede Fort for bedre at kunne sikre og udvikle naturværdierne i området. Såvel selve fortet som dele af det omkringliggende terræn rummer væsentlige botaniske værdier. En pleje, som bedre sikrer de botaniske værdier, vil samtidig kunne være til gavn for tilknyttede insekter og andet dyreliv. For besøgende på fortet vil oplevelsen, samlet set, kunne forbedres ved en styrkelse af områdets naturværdier.

Forslaget til plejeplan vedrører hele matr.nr. 9h Mosede By, Karlslunde, på nær parkeringsplads og tilknyttede publikumsfaciliteter. Det indeholder en kort beskrivelse af arealet med dets botaniske værdier, et bilag over plantearter, noteret ved en besigtigelse den 1. juli 2020, en gennemgang af naturmæssige problemer indenfor området samt forslag til en praktisk pleje.

1.1. Beliggenhed

Mosede Fort optager en stor, central del af matr.nr. 9h Mosede By, Karlslunde (Fig. 1). Stedet er meget let tilgængeligt fra strandvejen med sin beliggenhed direkte for enden af Mosede Landevej.

Figur 1. Matr.nr. 9h Mosede By, Karlslunde.

1.2. Plejeplanens formål og baggrund

Som følge af bl.a. den noget næringsfattige jordbund samt fortets beliggenhed direkte ved kysten har talrige plantearter, knyttet til klit- eller overdrevsterræn, kunnet indvandre. Væsentlige dele af terrænet rummer i dag en egentlig overdrevsvegetation eller anden værdifuld tørbundsflora. På trods af den eksisterende pleje indenfor arealet er der stedvis problemer med tilgroning, som, hvis der ikke foretages justeringer vedrørende plejen, gradvis kan føre til en forringelse af naturtilstanden. Med en plan for plejen ønskes det at kunne gribe ind overfor naturmæssige problemer.

2. Områdets administrative status.

2.1. Ejerforhold

Mosedes Fort ejes af Greve Kommune.

2.2. Fredninger

Mosedes Fort er fredet som fæstningsanlæg, kystbatteri, opført i perioden 1913-16.

2.3. Naturbeskyttelsesloven

En stor del af selve batteriet er registreret som overdrev, omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Det samme gælder det meste af kystarealet (skrænten og stranden) nedenfor batteriet samt det store, slæde areal nord for batteriet, mellem Mosede Strandvej og selve stranden.

2.4. Natura 2000

Arealet er ikke udpeget som Natura 2000-område, men en væsentlig del rummer habitatnaturtypen kalkoverdrev.

2.5. Bygge- og beskyttelseslinier

Hele området ligger indenfor strandbeskyttelseslinien.

3. Beskrivelse af området.

Der blev foretaget besigtigelse af området den 1. juli 2020.

3.1. Generelle forhold

Batteriet udgøres af en stor central del på ca. 180 X 55 m. Denne centrale del er til alle sider omgivet af en grav. Udover disse dele findes en lav vold ovenfor graven mod kysten, det vil sige langs anlæggets sydøstvendte side.

Af bevoksede dele omfatter matr.nr. 9h Mosede By, Karlslunde derudover:

- 1) Et plant areal nord og nordøst for batteriet (ca. 2,4 ha). Det meste af dette areal er helt åbent.
- 2) Et plant areal syd og sydvest for batteriet (ca. 2,9 ha). Hovedparten af dette areal er helt åbent, men den sydvestlige trediedel er bevokset med mellemstore træer.
- 3) En ret lav kystskrænt mod sydøst langs hele strækningen (ca. 450 m).
- 4) Et smalt bælte på stranden nedenfor kystskrænten på hele strækningen. De fleste steder er dette bælte højst 10 - 12 m bredt.

Der er anlagt en befæstet gangsti omkring batteriet, ovenfor graven.

Mosede Fort har et stort besøgstal. Publikum benytter i meget stor udstrækning området omkring selve batteriet; der tages ophold på de åbne græsarealer, og stranden er stærkt besøgt.

3.2. Hittidig pleje

Det plejede område udgøres af selve batteriet med den omkringliggende grav samt de store, åbne græsarealer sydvest og nordøst herfor. Kystskrænten samt vegetationen på stranden fremtræder oplejet ved besigtigelsen.

3.2.1. Ikke-hældende arealer

Der er tidligere indsået græs på de store plane arealer sydvest og nordøst for batteriet. Det samme gælder tilsyneladende i et vist omfang de øvrige plane (ikke-hældende) partier i tilknytning til batteriet - det vil sige "toppen" (de højestliggende dele) af Mosede Fort, toppen af den lave vold mellem graven og stien langs kystskræningen samt den plane bund af selve graven omkring batteriet.

Indenfor alle disse, ikke-hældende dele er græsset plejet som plæne ved hyppig slåning.

3.2.2. Skrånende arealer

De øvrige plejede dele af Mosede Fort udgøres dels af skråningerne mod graven, dels af skrånende partier, som fra toppen af fortet fører ned til bygningsanlæggene. Skråningerne er alle forholdsvis stejle, groft skønnet med en hældning på omkring 45 grader.

På disse skrånende dele foretages én sen, årlig slåning af vegetationen til en højde af 10-20 cm over jordoverfladen.

4. Områdets flora og vegetation

Ved besigtigelsen den 1. juli 2020 blev udfærdiget en liste over iagttagne arter af karplanter i området som helhed (se Bilag 1).

Det bemærkes, at tidligere slåede arter af Blomme (Prunus), Hvidtjørn og Rose (bortset fra Rynket Rose) blev fundet uden blomster eller frugt og derfor kun bestemt til slægt.

4.1. De skrånende partier i tilknytning til selve batteriet

Disse dele er noget varierede og samlet set artsrige. En del af variationen skyldes uden tvivl skråningernes forskellige eksponering mod verdenshjørnerne. Spredtstående træer og lidt buskads er stedvis efterladt på skråningerne.

For graven omkring batteriet gælder, at de indre skråninger (som fra gravens bund fører op efter, ind til selve batteriet) generelt har et væsentligt mere værdifuldt botanisk indhold end de ydre skråninger (som fra batteriets omgivelser fører indefter, ned mod bunden). En undtagelse er dog den sydvest-eksponerede ydre skråning ved anlæggets nordøstlige side (Fig 2); her findes bl.a. væsentlige mængder af Due-Skabiose i vegetationen. På de øvrige ydre skråninger findes i øvrigt, stedvis, indslag af "overdrevsarter" som Mark-Krageklo, Almindelig Knopurt m.v.

Generelt er vegetationen på skråningerne især stærkt domineret af Draphavre og Ager-Snerle (sidstnævnte først og fremmest på de ringeste dele). De steder, hvor naturtilstanden er forholdsvis pæn, findes - med variation - meget betydelige indslag af arter som Almindelig Agermåne, Almindelig Knopurt, Stor Knopurt, Mark-Krageklo, Ager-Padderok, Humle-Sneglebælg, Hvid Snerre, Rød Svingel, Strand-Svingel m.v.

De dele af skråningerne, som er i ringest tilstand (især ydre skråninger) er udover Draphavre og Ager-Snerle - med variation - bl.a. præget af højt voksende, kraftige arter som Grå-Bynke, Stor Nælde, Vild Kørvel, Kruset Tidsel og Ager-Tidsel samt skud af tidligere slåede vedplanter som Hvidtjørn, Prunus m.v.

Blandt de mest værdifulde partier i området kan nævnes den indre, sydvest-eksponerede skråning langs batteriets sydvestlige side. Her ses meget betydelige mængder af Enghavre i selskab med arter som Vild Hør, Stor Knopurt, Håret Høgeurt m.v. Den nordvest-eksponerede indre skråning (langs batteriets nordvestlige side) er bemærkelsesværdig bl.a. på grund af en stor bestand af Blågrøn Star. Talrige steder på anlægget findes i øvrigt små, særligt værdifulde partier; det gælder f.eks. det nordøstlige hjørne, umiddelbart indenfor graven. På en lille, udvasket jordvold ved "toppen" af Mosede Fort forekommer Fåre-Svingel fåtalligt.

4.2. De hyppigt slåede, plane dele

Disse dele er overvejende præget af indsået græs (bl.a. Almindelig Rajgræs) og Hvid-Kløver, og især det store, åbne areal sydvest for batteriet har et begrænset naturmæssigt indhold. Arealet nord og nordøst for batteriet er af større naturmæssig værdi; her indgår en stor mængde af Almindelig Hvene i vegetationen, og der ses arter som Almindelig Knopurt, Håret Høgeurt m.v.

De plæneagtige dele på selve batteriet er generelt mere varierede; her ses flere steder bl.a. væsentlige mængder af arter som Hvid Snerre, Almindelig Kællingetand, Humle-Sneglebælg og Dunet Vejbred.

Figur 2. Graven langs batteriets nordøstlige side. Set mod nordvest. På den ydre skråning til højre i billedet findes en større bestand af Due-Skabiose.

4.3. Plantet skov

Arealet længst mod sydvest på matr.nr. 9h Mosede By, Karlslunde rummer arter som Skov-Elm, Ahorn, Almindelig Hæg, Snebær, Hassel, Almindelig Vedbend samt Stor Nælde (i mængde), Almindelig Hulsvøb m.v. Dette parti må vurderes at være af ringe botanisk interesse.

4.4. Kystskrænten og stranden nedenfor

Skrænten rummer en overdrevsflora og er i en moderat - noget ringe tilstand, præget af tilgroning. Partiet nedenfor skrænten (på stranden) er åbent og værdifuldt (fig 3). Flere plantearter blev noteret herfra som det muligvis eneste voksested i området; det gælder bl.a. Sand-Star og Bidende Stenurt.

Figur 3. Stranden nedenfor kystskrænten. Blomstrende Gul Snerre præger vegetationen.

5. Naturmæssige problemer og plejebenhov

5.1. Pleje af de skrånende partier i tilknytning til selve batteriet

De væsentligste plejemæssige problemer i området er knyttet til disse dele. Hovedparten af de skrånende arealer er præget af tilgroning med en høj og tæt vegetation; det gælder ikke mindst de ydre skrånninger mod graven. Vegetationen er her de fleste steder præget af Draphavre, Ager-Snerle og en række kraftigt voksende, flerårige plantearter.

Ved en pleje må søges at opnå udpining, d.v.s. en reduktion af næringsstoffer i jordbunden, og samtidig en begrænsning af de trivielle, kraftigt voksende arter, som gradvis udkonkurrerer mere lavtvoksende plantearter.

Det bemærkes, at stødskud eller rodskud fra vedplanter flere steder udgør en væsentlig del af tilgroningsproblemet.

Antallet af lidt større træer, som er efterladt på skråningerne, må vurderes som passende. Træerne medvirker generelt til at skabe naturmæssig variation i området.

5.2. Pleje af de hidtil hyppigt slåede, plane dele

Det må vurderes, at de plane partier, som i det mindste i en vis udstrækning er præget af kulturgræs, bliver plejet på passende vis i den nuværende situation. Det naturmæssige potentiale indenfor mange af disse dele er ikke uvæsentligt, men arealerne benyttes i massiv grad af publikum. På langt sigt kunne naturindholdet nok forbedres i et vist omfang ved at ændre plejen til 1 - 2 årlige slæt med fjernelse af plantematerialet, d.v.s. ved udpining.

5.3. Pleje vedrørende plantet skov

Det naturmæssige potentiale vedrørende arealet mod sydvest må vurderes at være ringe. Det vurderes, at der i den nuværende situation ikke er behov for plejemæssige indgreb.

5.4. Pleje af kystskrænten og stranden nedenfor

Kystskrænten er præget af tilgroning, og det må vurderes, at der for at forbedre naturværdierne bør indføres en pleje, svarende til plejen af de skrånende partier på fortet.

Det vurderes ikke, at der umiddelbart er behov for pleje af arealet på stranden nedenfor kystskrænten (Der bør dog gribes ind ved forekomst af Rynket Rose).

5.5. Bekæmpelse af Rynket Rose

Rynket Rose forekommer i området. Arten bør så vidt muligt fjernes - eller alternativt begrænses mest muligt, så den ikke blomstrer eller på anden måde får mulighed for at brede sig yderligere.

Det må tillægges afgørende betydning, at en pleje ikke medfører reduktion i bestandene af forekommende, hjemmehørende arter, som ikke er meget almindelige lokalt. På Mosede Fort skal der være særlig opmærksomhed omkring arter som Enghavre, Due-Skabiose, Vild Hør, Dunet Vejbred, Blågrøn Star, Mark-Krageklo, Blåhat, Stor Knopurt, Almindelig Knopurt m.v.

6. Plejeforslag

6.1. Skrånende partier

Den hidtidige pleje har vist sig at være utilstrækkelig i forbindelse med uønsket tilgroning på de skrånende partier uden tæer og høje buske i området:

- 1) på batteriet
- 2) på begge sider af gravens bund omkring batteriet
- 3) på den lave vold mellem den sydøstlige grav og kysten
- 4) på hele kystskrænten direkte ovenfor stranden

Plejen ændres derfor i en periode til to årlige slåninger med fingerklipper til ca. 10 - 15 cm over jordoverfladen:

- Første slåning mellem 20. maj og 5. juni. Efterfølgende fjernelse af alt slået plantemateriale.
- Anden slåning i oktober (tidligst) eller november. Efterfølgende fjernelse af alt slået plantemateriale.

For Rynket Rose gælder, at alle eventuelle forekomster, som ikke bliver slået ved ovennævnte plejeindgreb plejes med:

- Mindst to årlige slåninger med efterfølgende fjernesle af plantematerialet.

6.2. Hyppigt slåede dele på og omkring Mosede Fort

Disse arealer plejes med:

- Slåning som hidtil.

Ved tilsyn skal virkningen af den udførte pleje følges og vurderes. Eventuelle justeringer vedrørende plejen kan indføres løbende, så det sikres, at de ønskede resultater opnås.

7. Bilag 1 - Artsliste

Arter fra Fortet og græsarealer

Agemåne, Alm.
Ahorn
Bakkestjerne, Bitter
Birk, Vorte-
Blomme sp.
Blåhat
Brandbæger, Eng-
Brunelle, Alm.
Bynke, Grå-
Cikorie
Draphavre
Dueurt, Glat
Dueurt, Lodden
Elm, Skov-
Eng-Gedeskæg coll.
Enghavre, Alm.
Fladbælg, Gul
Fløjsgræs
Forglemmigej, Mark-
Fredløs, Prikbladet
Følfod
Guldregn, Alm.
Gulerod
Gåsepotentil
Hejre, Blød
Hejre, Gold
Hindbær
Hundegræs, Alm.
Hvene, Alm.
Hvidtjørn, Engriflet
Hyld, Alm.
Høgeskæg, Grøn
Høgeurt, Håret
Hønsetarm, Opret
Hør, Vild
Kamgræs, Alm.
Kirsebær, Fugle-
Kløver, Bugtet
Kløver, Fin

Kløver, Gul
Kløver, Hare-
Kløver, Hvid-
Kløver, Rød-
Knopurt, Alm.
Knopurt, Stor
Korbær
Krageklo, Mark-
Kællingetand, Alm.
Kørvel, Vild
Løg, Vild
Mælkebøtte
Nellikrod, Feber-
Nælde, Stor
Okseøje, Hvid
Padderok, Ager-
Pastinak
Perikon, Prikbladet
Pileurt, Vand-
Pimpinelle, Alm.
Plæne-Kransemos
Potentil, Krybende
Potentil, Sølv-
Rajgræs, Alm.
Randfrø, Hvas
Ranunkel, Bidende
Ranunkel, Lav
Rapgræs, Alm.
Rapgræs, Eng- coll.
Reseda, Farve-
Rose sp.
Rose, Rynket
Rottehale, Eng-
Rundbælg
Røllike, Alm.
Røn, Alm.
Røn, Selje-
Skabiose, Due-
Skræppe, Kruset
Skvalderkål

Slangehoved
Sneglebælg, Humle-
Snerle, Ager-
Snerre, Burre-
Snerre, Gul
Snerre, Hvid
Star, Blågrøn
Star, Håret
Svinemælk, Ru
Svingel, Fåre-
Svingel, Rød
Svingel, Strand-
Sæbeurt
Tidsel, Ager-
Tidsel, Horse-
Tidsel, Kruset
Tusindfynd
Tusindgylden, Mark-
Valmue, Gærde-
Vejbred, Dunet
Vejbred, Lancet-
Vikke, Muse-
Vikke, Tofrøet

Kystsletten nedenfor skrænt

Bynke, Mark-
Hønsetarm, Femhannet
Klokke, Liden
Marehalm
Markarve
Oksetunge, Læge-
Ribs
Star, Sand-
Stenkløver, Hvid
Stenurt, Bidende
Strandarve
Tagrør